

INŠTITUCIONÁLNA PODPORA

Občianske združenie Návrat bolo založené v roku 1995, aktivity v oblasti náhradnej rodinnej starostlivosti však vyvíja už od roku 1993. Návrat poskytuje komplexné odborné služby deťom, ktoré hľadajú rodinu, a ľuďom, ktorí sa ich rozhodli prijať k sebe. V súčasnosti poskytuje Návrat služby v rámci celého Slovenska prostredníctvom štyroch Centier Návrat v Bratislave, Prešove, Banskej Bystrici a Žiline. Kluby Návratu sú dnes už v 14 mestách na Slovensku. Na rôznych projektoch združenia sa aktívne podieľa cca 100 dobrovoľníkov.

Víziou Návratu je prispieť k vytvoreniu tolerantnej občianskej spoločnosti, v ktorej bude starostlivosť o všetky deti postavená výhradne na rodinných modeloch.

Aktivity Návratu sa realizujú na viacerých úrovniach: pomoc opusteným deťom pri hľadaní rodiny, služby pre náhradné rodiny, iniciovanie zmien v systéme starostlivosti o dieťa a rodinu, medzinárodná spolupráca, komunikácia s verejnosťou, publikačná činnosť.

Medzi ich úspech patrí získanie akreditácie od Ministerstva školstva na Program prípravy a permanentného vzdelávania náhradných rodičov, presadenie prijatia Dohovoru o medzištátnych osvojeniach, vypracovanie Štandardov prípravy na náhradné rodičovstvo, ktoré sa uplatnili aj v novom Zákone o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele, vydávanie publikácií s témou náhradná rodinná starostlivosť a mnohé ďalšie.

Viac na www.navrat.sk

Partnerom Návratu pre aktivity zamerané na komunikáciu s verejnosťou je od roku 2001 spoločnosť Orange Slovensko (t. č. Globtel GSM) a od roku 2002 aj neinvestičný fond Konto Orange. Z hľadiska zmluvného vzťahu bol partnerom v roku 2001 Konto Globtel, n.f., v roku 2002 Orange Slovensko, a.s. a od roku 2002 je to Konto Orange, n.f.

Od roku 2001 prevádzkuje Návrat prvú informačnú poradenskú linku o náhradnom rodičovstve s názvom **Infolinka nielen o adopcii** a interaktívne web stránky www.navrat.sk a od roku 2003 www.adopcia.sk. Infolinka vznikla ako súčasť dlhodobého projektu podpory návratu detí z detských domovov do rodín a je určená pre záujemcov a žiadateľov o náhradné rodičovstvo, adoptívnych, pestúnskych a profesionálnych rodičov a deti žijúce v náhradných rodinách, ako aj pre ľudí, ktorých táto téma zaujíma alebo chcú v tejto oblasti pomôcť. Je to priestor, kde môžu ľudia zavolať s konkrétnymi otázkami, získať informácie, radu, povzbudenie a podporu. Príspevkom firmy Orange je aj znížená tarifikácia telefonických hovorov..

Spolupráca s Orangom nevznikla zo dňa na deň náhodným výberom, na vytvorenie dlhodobej inštitucionálnej podpory bolo potrebné, aby sa stretli „ponuka a dopyt“. Spoločnosť hľadala oblasť podpory, v ktorej by sa mohla dlhodobo a strategicky profilovať a Návrat potreboval partnera pre komunikáciu s verejnosťou, ktorého intenzívne hľadali. Pri vytváraní tohto vzťahu zohralo úlohu aj Centrum pre filantropiu n.o., v roli externého konzultanta a spájacieho medzičlánku medzi súkromným donatorom a mimovládnu organizáciou. Napriek tomu od prvého stretnutia k nadviazaniu oficiálnej spolupráce a podpísaniu zmluvy uplynul takmer rok.

V roku 2001 dostalo občianske združenie Návrat prostredníctvom tejto zazmluvnenej spolupráce so spoločnosťou Globtel, a.s. celkovo 2.400.000 Sk (okrem telefónov), z toho napr. 1,1 mil. Sk bolo určených na realizáciu filmov. Finančné prostriedky boli síce určené na spomínané projekty, ale zároveň neboli v rozpočte účelovo viazané ako napr. nadačné zdroje. Združenie teda mohlo s nimi voľne narábať,

navyše Globtel nepožadoval detailné vyúčtovanie, hoci si vyžadovali priebežné či záverečné obsahové správy.¹

Výška a formy podpory Návratu boli doteraz v plnej miere rozhodnutím firmy Orange Slovensko. V roku 2002 (v čase, keď sa Globtel GSM zmenil na Orange Slovensko) napríklad došlo k zníženiu finančnej podpory o viac ako 50 % na čo Návrat reagoval prispôbením rozsahu a náročnosti projektov zníženému rozpočtu.

Od roku 2002 klesol ročný grant na 1 milión Sk. Vzhľadom k tomu, že náklady združenia neustále stúpajú, výška grantu má zostupný charakter, napriek tomu predstavuje významný zdroj organizácie, ktorej ročný rozpočet je dnes vyše 11 miliónov Sk. Finančná podpora je rozdelená na dve časti, jedna smeruje do oblasti komunikácie s verejnosťou (do oblasti, na ktorej bola založená spolupráca), druhá je určená na poradenstvo, služby a ďalšie aktivity.

Partnerstvo sa každoročne obnovuje, Návrat musí vypracovať projekt, o ktorého podpore spoločnosť Orange Slovensko rozhodne. Za 8 rokov spolupráce sú však vzájomné nastavenia a očakávania oboch strán do veľkej miery vykomunikované, vyjasnené. Obe strany sa od seba veľa naučili, navzájom si poskytujú spätnú väzbu. Návrat si za toto obdobie výrazne posilnilo komunikáciu s verejnosťou a médiami, čo bolo aj jedným z ich cieľov pri hľadaní strategického firemného partnera. Niekoľkoročná tvrdá práca na komunikačných aktivitách priniesla želané výsledky v podobe profesionalizácie organizácie, vybudovania zvučného a dôveryhodného mena, predovšetkým však v informovanosti širokej verejnosti o problematike opustených detí a náhradnej rodinnej starostlivosti.

„tá naša spolupráca tento rok je 8 rok, a prešla veľmi zaujímavým kvalitatívnym vývojom z nášho hľadiska, aj ťažkými situáciami, išlo to raz na jednu raz na druhú stranu z hľadiska tej kvality, alebo toho darcovstva, ale dneska je to veľmi zaujímavá a elegantná spolupráca, vyladená.“ Roháček, IMPROVE, 2008

Projekty realizované vďaka podpore:

- (Ne)chcené deti, 2001 – cyklus dokumentárnych filmov o psychickej deprivácii, skutočných potrebách a pomoci opusteným deťom.
- Najlepšie je s mamou a otcom, 2002 – putovná výstava fotografií o tisíckach detí, ktoré vyrastajú bez rodinného zázemia.
- Hľadá sa mama a oco!, 2003 – deti hľadajú rodičov, celoslovenská literárna súťaž detí vo veku 8 až 15 rokov.
- Detský domov nie je domov. Domov je mama a oco, 2004 – otvorený dialóg na viacerých úrovniach prostredníctvom médií; tematický týždeň „Cesta domov“ na Dvojke (dva dokumentárne filmy a živá diskusia Pod lampou),
- Odkáž rodičom a vyhraj, 2005 – anketa, ktorej cieľom bolo zistiť, ako si deti vo veku od 7-15 rokov predstavujú svoj vzťah s rodičmi; druhý Tematický večer na Dvojke
- Adoptujte si náhradnú rodinu, 2006 - nastaviť zrkadlo okoliu tých rodín, ktoré sa rozhodli prijať opustené dieťa so znevýhodnením, napríklad dieťa rómske či dieťa so zdravotným postihnutím. Súčasťou projektu bola sms anketa.
- Dieťa potrebuje rodinu - oboznámenie verejnosť so špecifikami konkrétnej formy náhradnej rodinnej starostlivosti – pestúnskej rodiny. V spolupráci s Úniou materských centier a ďalšími regionálnymi partnermi sa uskutočnili verejné premietania filmu Sedem magických rokov spolu s diskusiami s odbornými pracovníkmi Návratu a pestúnskymi mamami v 32 materských a

¹ (PANET)

komunitných centrách po celom Slovensku. V spolupráci s portálom www.rodinka.sk bol pripravený aj samostatný projektový web www.pestunska.rodinka.sk, kde bol zverejnený aj link na projektovú anketu na www.orangeportal.sk.

- organizácia seminárov, vydávanie publikácií a mnoho iných.

Verejné poďakovanie Návratu za spoluprácu sa odrazilo napríklad aj v nominácii spoločnosti Orange na Cenu Via Bona Slovakia 2003 za dlhodobé partnerstvo, ktorú aj získali.

Podľa predstaviteľov spoločnosti Orange, pri nadviazaní spolupráce s Návratom im išlo o podporu systémovej zmeny situácie opustených detí z detských domovov v podobe náhradnej rodinnej starostlivosti, ktorú sa však dodnes nepodarilo v plnej miere uskutočniť, podarilo sa však dostať situáciu z bodu A do bodu B. Spoločnou snahou oboch partnerov je zabezpečiť všetkým deťom výchovu v prirodzenom prostredí.

„Otázkou je, čo nazývame zmenou, lebo zmena môže byť pootočením niečoho úplne, zmenou môže byť aj posunutie z úrovne A na úroveň B a my sa pokúšame angažovať aj v jednom aj v druhom, lebo v tom Návrate nám išlo hlavne o zmenu, úplnú. Veľa sa z toho nestalo, určite nie našou vlastnou vinou. Považujem to za niečo úplne neuveriteľné. Aby v krajine bolo viac žiadostí o adopciu, ako adoptovateľných detí. To je tá výhrada ako bolo k 3 sektoru, že človek si niekedy nie je istý úmyslami tých ľudí, ktorí to robia, či z toho nemajú vlastný biznis. To je neuveriteľné, trvá to roky a podľa mňa sa to ani nechystá nejako zmeniť. Tam nám ide o zmenu. Tam nám ide o zmenu, podľa možnosti tie deti, ktoré sú v pohode adoptovateľné, čo sú deti medzi 3 a 5 rokom, sú ešte stále, boli podľa možnosti všetky adoptované, tie ostatné dochované a systém detských domovov tu prestal existovať ako taký a keď tak isto, ale iba ako prestupná stanica z bodu A a bodu B.“ Lančarič, IMPROVE, 2008

„Orange to vníma ako záväzok, že tejto téme sa chcú venovať programovo a s istou citlivosťou, ktorú sme si priebežne vydiskutovali.“ Roháček, IVO, 2003

Pozn.

Návrat je momentálne jediné občianske združenie na Slovensku, ktoré okrem iných foriem získavania zdrojov aktívne využíva cause-related marketing prostredníctvom predaja výrobkov slovenskej mliekarenskej firmy.

Zdroj:

Medzisektorová spolupráca v komunitách na Slovensku, Monitoring a prípadové štúdie, PANET, 2003

Firemná filantropia na Slovensku, Analýzy, názory, prípadové štúdie, IVO, 2004

www.navrat.sk

Výročné správy Konta Orange 07, 06, 05

Výstupy rozhovorov v projekte IMPROVE – efektívne súkromné darcovstvo